

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8323
Tarih : 11.10.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile 12/04/1991 tarih ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Zülküf UÇAR

Van Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet, İnsan Haklarını İnceleme
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 18-10-2024	Esas No: 2/2615

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
11 Ekim 2024
Numara:

TBMM GENELEVRAK
11 Ekim 2024
No: 1511216

GENEL GEREKÇE

Hükümlü veya tutuklu olarak hapisanelerde tutulan herkesin avukat yardımından faydalanması gerektiği ve bu yardımın kısıtlanamayacağı ilkesi evrensel düzeyde kabul görmüş bir ilkedir. Bu ilkeye ek olarak mahpuslar arasında ayırım gözetilemeyeceği de bilinen bir başka ceza yargısı ve infaz sistemi ilkesidir. Bu sebeple mahpusların avukat yardımından faydalanması mevzuata bağlanırken herhangi bir ayrıma yer verilmemesi esas ölçü olmak durumundadır. Nitekim Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 9 Aralık 1988 tarihli ve 43/173 sayılı Kararıyla kabul edilen Herhangi Bir Biçimde Tutulan veya Hapsedilen Kişilerin Korunması İçin Prensipler Bütünü madde 18, Nelson Mandela Kuralları olarak bilinen Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar madde 61 ve birçok AİHM kararında da aynı doğrultuda düzenleme ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Söz konusu uluslararası hukuk metinleri ile yargı kararlarına karşı iç hukukta, avukat desteğine erişime ilişkin tutuklu ve hükümlüler arasında eşitlik ilkesine aykırı düzenlemelere yer verilmiş haldedir. Oysa yargılama aşaması sona ermiş olsa dahi mahpusun hukuki yardım ihtiyacı ortadan kalkmamaktadır. İnfaz sürecine ilişkin sorunlar ile özel hukuk ilişkisinden doğan sorunlar gibi birçok sebeple mahpusun avukat yardımından faydalanması ihtiyacı mahkumiyet hükmünün kesinleşmesinden sonra da devam etmektedir.

Bilindiği üzere iç hukukta hükümlünün avukatla görüşme hakkı, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun madde 59 ile Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik madde 20'de düzenlenmiştir. Buna göre avukatlar, hükümlü olan müvekkilleri ile ancak mesai saatleri içinde görüşme yapabilmektedir. Ancak infaz sisteminin taşıdığı birçok sorundan kaynaklı olarak mahpusların hak ihlali yaşaması riski her zaman mevcuttur. Bir diğer ifadeyle, her mahpus her an avukat desteğine başvurma ihtiyacı hissedebilmektedir. Haliyle avukat-müvekkil görüşmesinin zaman bakımından sınırlayan her türlü düzenlemenin hukuk dünyasından çıkarılması ve anılan sorunların ortadan kaldırılması gerekmektedir.

Özünde bir infaz hukuku kurumu olan koşullu salıverilme uygulamasının yine infaz hukukun temel düzenlemesi olan 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ile hüküm altına alınması ve temel esaslarının bu kanunda düzenlenmesi gerekmektedir. Bu

husus hem hukukta tutarlılık hem de hukuki belirlilik bakımından zorunlu bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Ancak bahsi geçen kanunda düzenlenmemesine ve ana hatları belirlenmemesine rağmen 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda koşullu salıverilmeye ilişkin temel hakları ihlal eden ve infaz rejimi bakımından asli nitelikte olan bir düzenleme öngörülmüş olmaktadır. Bu husus öncelikle hukuk tekniğine aykırı bir düzenleme niteliğindedir.

- o Öte yandan bir mahpusun koşullu salıverme imkanını tümüyle ortadan kaldıran anılı düzenleme Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Anayasanın ilgili maddeleri ile düzenlenen Kişi Özgürlüğü ilkesine uygun değildir. 1976 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun Uzun Süreli Mahkûmlara Yönelik Muameleye İlişkin (76) 2 Sayılı Tavsiye Kararında belirtildiği üzere sadece genel önleme amacı, koşullu salıverilme imkânının reddi bakımından yeterli değildir. Yine 2003 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere Şartlı Tahliye Hakkında (2003) 22 Sayılı Tavsiye Kararı'nda; mahkûmların topluma yeniden katılmalarını desteklemek için ömür boyu hapse mahkûm olanlar dâhil tüm mahkûmların, kanunen şartlı tahliyeden yararlanabilmeleri gerektiği ifade edilmiştir. Özetle belirtmek gerekmektedir ki; bir mahpusun koşullu salıverilme imkanını ortadan kaldıran her türlü norm temel insan hakları metinleri ile kişi güvenliği ve özgürlüğü hakkının ihlaline sebep olmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59. Maddesi değiştirilerek madde muhtevasında yer alan ve mahpusun hukuki yardımdan faydalanma hakkını, hakkın özüne zarar verecek nitelikte kısıtlayan hükmün temel hak ve hürriyetlere uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 2- Madde ile 12/04/1991 tarih ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 17. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ve mahpusun koşullu salıverilme hakkını işlevsiz hale getiren düzenlemenin madde metninden çıkarılması suretiyle hakkın etkin hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUN İLE
TERÖRLE MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- 13/12/2004 tarih ve 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 59. Maddesinin 1. fıkrası ile 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) Hükümlü, avukatlık mesleğinin icrası çerçevesinde avukatları ile vekâletname şartı aranmaksızın görüşme hakkına sahiptir.

(2) Avukat ve noter ile görüşme, meslek kimliklerinin ibrazı üzerine, bu iş için ayrılan görüşme yerlerinde, konuşulanların duyulamayacağı bir biçimde yapılır. Ancak noter ile görüşme, tatil günleri dışında ve çalışma saatleri içinde yapılır.

Madde 2- 12/04/1991 tarih ve 3713 Sayılı Terörle Mücadele Kanununun 17. Maddesinin 2. Fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4- Bu kanun hükümlerini cumhurbaşkanı yürütür.